

The background features a textured, light-colored paper surface. A dark silhouette of a mountain range is visible in the upper half. On the right side, there is a detailed illustration of a willow branch with small, dark, round buds.

Descartes' visdom

Helge Malmgren

Riksstämman, 2005

Denna sändning
sponsras av:

SFFP

Svensk Förening för
Filosofi och Psykiatri

Vari består Descartes' visdom?

- ❖ Descartes' dualism
- ❖ Vilket var Descartes' misstag (egentligen)?
- ❖ Superveniens och kausalitet
- ❖ Begreppslig dualism
- ❖ Förstapersons-kunskap
- ❖ Subjektivt och objektivt i medicinen
- ❖ Dualist – javisst!

Descartes' dualism

- ❖ Två slags substanser, utsträckta/tänkande: ontologisk dualism
- ❖ Själens kausala oberoende av kroppen: kausal dualism
- ❖ Jag tänker, alltså är jag till: kunskapsteoretisk dualism

Vilket var Descartes' misstag?

- ❖ Själen antogs kunna ge upphov till fysiska händelser, som ej kunde förklaras av de fysiska naturlagarna (interaktionism)
- ❖ Denna påverkan antogs ske i epifysen, med hjälp av de så kallade livsandarna
- ❖ Det är *inte* denna tes som Descartes uttrycker med “Jag tänker, alltså finns jag till” (Damasios misstag)

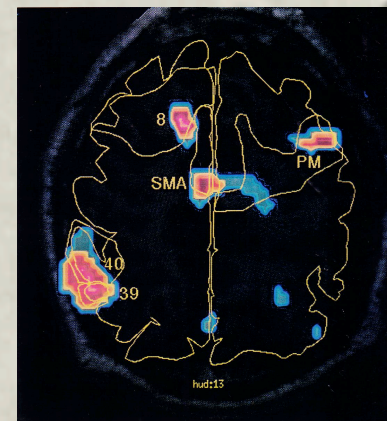
Superveniens och kausalitet

- ❖ Numera tror vi (alla?) att psykiska fenomen är helt beroende av ett fysiologiskt underlag
- ❖ Psykisk kausalitet är, kan man anta, alltid förmedlad av detta fysiologiska underlag

Begreppslik dualism

- ❖ “I natt drömde jag att vi vandrade i fjällen”
- ❖ “I natt aktiverades min cerebrala cortex med mönstren X, Y och Z”
- ❖ De två typerna av begrepp kommer aldrig att kunna översättas till varann

Förstapersons-kunskap

- ❖ Varje människa har en unik kunskap om sina egna upplevelser
- ❖ Denna förstapersons-kunskap kan dock ofta bekräftas av andra, med andra metoder
- ❖ Vi kan alltså ha *objektiv* kunskap om *subjektiva* företeelser

Subjektivt och objektivt

- ❖ Subjektiva (personliga) uppfattningar *vs* objektivt verifierade fakta
- ❖ Subjektiva (psykiska) fenomen *vs* händelser i den fysiska världen
- ❖ *Blanda inte ihop dessa distinktioner!*
- ❖ “Subjektiv hälsa/ohälsa/ livskvalitet/... – en ständig källa till förvirring

Dualist - javisst

- ❖ Psykologiska begrepp och förstapersons-kunskap handlar om en unik domän i världen, som inte beskrivs av naturvetenskaperna
- ❖ För att undvika associationer till Descartes' substansdualism kan vi tala om en ontologisk *aspekt-* eller (hellre) *egenskapsdualism*
- ❖ Superveniensprincipen gör det lätt att förena en sådan aspektdualism med ett integrerat bio-psyko-socialt synsätt i psykiatrin